

ბრძოლა

სალათის ძილი

„სატყუო ტრესტმა წელსაც ვერ მოახერხა ქალაქის შიშით მომარაგება“
(ქრონიკიდან)

F-925

გაფხუღი:— მე მივდივარ... გეყოფა ძი ლი... გაიღვიძე... ვილაც ჯარზე აკაკუნებს!
ჯამთარა (შემოდის):— ხხხ ჩუმაღ! არ გააღვიძო!

ს ა ზ ა მ თ რ ო უ ი ქ რ ე ბ ი

ქართული
კომუნისტი

უნდა ვაღიარო, რომ მე მუდამ დიდი სურვილი მქონდა საზამთრო სამზადისი შეშის მომარაგების საქმეში ყოველს წელს ზაფხულში მომხდენინა. კარგია: ერთი, რომ შეშა ამ დროს ხმელთა და, მამასადამე, როგორც საწვავი მასალა, გაცილებით უკეთესი, ვიდრე ზამთრობითი ნაუცბათევათ შეძენილი, ზოგჯერ წვიმისა თუ თოვლის წყლით გაჟღენთილი შეშა ამ დროინდელ სიცხეებს თუ ვიგულისხმებთ, დღეშიდან გინდ საგურამოდან წამოღებული თუნდაც სრულიად ახლად მოჭრილი შეშა სტეილისში ჩამოტანამდე იმდენათ მაინც გახმება, რომ იგი იმ დროს ზამთრის ხმელ შეშასაც კი არ ჩამოუვარდება. შემდეგ ხომ, რაც გინდა ნესტიან ადგილას არ მიათავსოთ ის, ხმობაზე ხმობის მომატებას, რომც მოსურვოს, ვეღარ შესწყვეტს. მეორეც—შეშა ამ დროს ბუნებრივად უფრო იაფია და, მამასადამე, ჩემი დარეგანის წუწუნს—რომ მე მიუხვდენარი კაცი ვარ, თორემ ჩემს პატრიარქალურ პირობებში ასეთ ხელსაყრელ ფინანსიურ უპირატესობას შეშის შეძენის საქმეში ხელიდან არ უნდა გუშვებდე და შეშას ზაფხულობით უნდა ვიმარაგებდე—აი, ამ წუწუნს თავს დავაღწევ. მესამე და უკანასკნელი ის არის კიდევ, რომ ხმელი და მშრალი შეშა ზაფხულობით, სოლომონ ზურგიელიძის აზრს თუ ოდნავ მაინც კი ვსცემთ პატივს, უფრო მჩატეა და სხვა რომ არა იყავს რა, საწყობში მაინც უფრო ადვილი შესახიდი და მოსათავსებელი იქნება.

ერთი სიტყვით, ყველა მოსაზრება მე მიღიმოდა ამ საქმეში, გარდა ერთისა: სახსრის უქონლობისა. მიუხედავად იმისა, რომ წელს ოქტომბრის რევოლუციის მეორე თმეტე წელია, ეს ჯიუტი სურვილი მე თითქმის მაისიდანვე თან მომყვება, თუმცა ზაფხული ისე გამიძნა ხელიდან, როგორც — „ხტუნია ლეგა ქრიჭინას“, და ახლა, როგორც ვიცი, ზამთარი არა მარტო ჩემს, თითქმის ყველას ცხვირ წინ არის წამოჭიმული მთელი სიგრძე-სიგანით, თუ თებერვლის სიმოკლით არ ვიიმედებთ თავს. მქონდა კიდევ ერთი იმედი. ვფიქრობდი: ქალაქის უძრავ ქონებათა სამმართველო სახლებში ღუმელების ნახშირისათვის გადაკეთებას წელს ნაწილობრივ მაინც შეუღებდა მეთქი და, ვინ იცის, თუ დღემდე ვისგან, ე. ი., „უქსიდან“ ბედი არაფერში არ მწყალობდა, ახლა მაინც, ამ წამოწყებაში—თუნდაც ერთგვარი ჯერის მიხედვით — უეჭველად მე უნდა მოხვდე პირველ რიგში და ჩემი ბინის ღუმელი, რომელსაც — არ ვიცი, სიცივით ემართება თუ უფრო შეშის სიცივით არის გულმოსული — ზამთრობით სულ ბოლავეს ხოლომე, იქნება წელსვე გადააკეთონ ნახშირის გამოსაყენებლად-მეთქი. მართალია, ამ შემთხვევაში, თუ მხედველობიდან არ გაგუშვებთ დონბასისა და ტყვიბულის ისტორიას, საფრთხილოა, რომ ზოგი რამ საფრთხე ნახშირს ბუნებრივად ბინებშიც თან არ შემოჰყვებს, მაგრამ მე პირადათ ამ მხრივ მაინც დაზღვეული ვარ: არც ერთ სამთო ინჟინერს არ ვიცნობ, მით უფრო — არც ნათესავად მეგულვს—და მთელი ნახევარი საუკუნის განმავლობაში არ მახსოვს, რომ ინჟინერი საერთოდ ჩემთან თუნდაც უბრალო სტუმრად შემოსულიყვეს.

მაგრამ, როცა ღუმელების თუ სხვა ასეთი რამეების შეკეთება-გადაკეთების დროს ისევე „ჯიუტად“ გავიდა, როგორც მას თითქმის ყოველთვის „ჯიუტად“ ხვდება თუ თავიდან იშორებს თვითონ „უქსი“, ხოლო ზამთრის ნიშნებმა სადგისებზე მიწყვეს გულ-ბოყვში ჩხვლეტა, მეც ზევით მოხსენებულ ქრიჭინასავით თვალები გა-

მოვაკეციტე და ჩვენს რედაქტორს ცოცხალი „ნაირი“ კი გზოვუნახე, შეშისათვის ფულის დაძვრენის ყოვლად საპატიო მოსაზრებით. ამა თუ სხვა გზებით, იმდენი ფული შევაქუჩე შეშისთვის, რომელიც სხვა წლებში ასეთ დროს სიზნარათაც კი არ მომელანდებოდა. თუნდაც ერთ მშვენიერ ღამეს ფუნთუშით გამძღარი ჩავწოლილიყავე ლოგინში.

„ვერიკა“ არ წამომიყვირნია, თორემ არქიმედის სიგეით გავესწიე შეშის საყიდლათ. ჯორჯიაშვილის ქუჩის აღმართში ერთ მეშეშეს დავეწიე და ფასი ვკითხე. მხოლოდ ახლა კი შევიგნე ორი ქეშმარიტება: ერთი — რომ მე ჩემი ფული თითქმის ნახევარი ურემი შეშის ფასადაც არ მეყოფოდა, ხოლო მეორეც ის, თუ რისთვის არ აღვევენ შეშის ურემების გატარების ნებას რუსთაველის პროსპექტზე. ხუმრობა საქმეა? შეშის ასეთი სიძვირის პირობებში, როცა ზამთარი ჯერ კიდევ საკმაოდ შორსაა, განა, შეიძლება მათი გატარება რუსთაველის პროსპექტზე, სადაც იმდენი ხალხი ურევს? ჯერ ერთი—შუარი და სიხარბე რამდენად დაამძიმებს უიმისოდაც მძიმე ქვაფენილებს და მეორეც—გაი, თუ თავი ვერ შეიკავოს ესოდენ „სამართლიან (რა თქმა უნდა, ზამთრის მოახლოვების საბუთით) შურით აღსავსე ბრბომ, მივარდეს ასეთ ურემს და იქვე თითო ღერად დაიტაცონ ურემზედ მოთავსებულნი შეშა.

და აქამდის, ზევით აღნიშნულ „შევიწროებისა“ გამო, მთელი ჩემი გულით თუ ფილტვებით მეშეშეთა თანამეგრძობა. მე უცბათ შევიცვალე აზრი მათ შესახებ და, როცა, ჩემ მიერ შეძლეული ფასის საპასუხოდ, საგურამოელმა მეშეშემ ამაყად, თითქმის გულმოსულად გადაჰკრა შოლტი, აღმართისა გამო, ჩვეულებრივზე კიდევ უფრო დაზანტულ კამეჩებს, მეც თითქმის იმდენადვე გულმოსულად ვსტყორცნე ჩემი აღშფოთება მის ფარაჯიან ზურგს, რომელსაც, ვიცი, ჩემი ტყვიასავით გასროლილი ფინთიხოვანი ხედვა მის სისქეში მაინც ვერ შეატანდა.

თუმცა სულის სამართალზე რომ ვსთქვა, რას ვერჩი საგურამოელ მეშეშეს? განა, იქ ნაკლებათ მკაცრი იქნება ზამთარი? ვინ იცის, იქნება საგურამოელი უკანასკნელ კერძ შეშასაც კი იკლებდეს თავისთვის, რათა ამით თუმცა ძვირად, მაგრამ მაინც გაათბოს ჩემი მახუდ სრულიად უმიზეზოდ და უსამართლოდ გაციებული გული. საჩივარი და სადაო მე ისევ ავერ „უქსთან“ მაქვს: მას, რომ ღუმელები გადაეკეთებია, ნახშირი შეიძლება მე შეშოვნა, ხოლო „მახტის ისტორიის“ გაუმეორებლობაში კი ოქტომბრის რევოლუციით ხელ-ფეხზე ბორკილ-აყრილი პროლეტარიატი მყავს თავდებათ.

ო.ნისიძე.

**„ბ ა რ ტ ა რ ო ზ ი“-ს
უმაღლესი ნომერი
საქმიანური სათბობარტ
გამოვა 7 ნოემბერს**

ამხ. კალინინი:—პურის-დასამზადებელი!.. ალლო!.. პურის დასამზადებელი!..
მიზნელილი ხმა:—აპარატი წამხდარია—არ მოეძებნა!

„კროკოდილი“-დან

კ ლ ა ტ ჟ ო რ მ ა ზ ე

რომელიღაც სადგურში ხარს ორჯერ შემოჭრეს და გამომეღვიძა.

მატარებელი დაიძრა.

ვაგონში ისმოდა მიძინარეთა ხვრიენა და ჩემს ქვეშ საჯდომზე ლაპარაკი:

— „თუ კაცი ქვეიანად იქნება და ცხოვრებას ანგარიშს გაუწევ, არაფერი არ გიჭირს! — ამბობდა ვიღაცა დინჯად.

— კი, ბატონო, სწორეთ რომ მასეა. უჭკუო კაცმა იკითხოს, თორემ ქვეიანს რა უჭირს!

— ქეჟაზე უფრო კაცს ხათრი ესაჭიროება. თუ კაცი ხათრიანი და ამხანაგურია, მას ცხოვრებაში არაფერი გაუჭირდება.

— მაგიც მართალია, ჩემო ბატონო! — დაუდასტურა თანამოსაუბრემ, რომელსაც ლაპარაკზე ეტყობოდა, რომ სოფლელი იყო. — რა გვარი კაცი ბრძანდებით თქვენ?

— ფაფაძე

— სახელი?

— კოწია.

— კოწია რავე გეკადრებათ. სახელად პატიოსან კაცს?! კოწიას ჩვენში დაცინვით ეტყვიან კაცს! კოსანდილე, ბატონო, კოსანდილე! ასეთ ქვეიან კაცს კოწია რაფერ დაგიძახო?! კოსანდილე, ბატონო, კოსანდილე... ჰო, მერე, რას ბრძანდებით, ბატონო კოსანდილე?

— ჰო, იმას ვაბობდი: ქეჟაზე უფრო კაცს ხათრი ესაჭიროება. კაცი ხათრიანი უნდა იყო. ამ ხნის კაცი ვარ, უკვე შეჭალარავებული ვარ, და მე ჯერ არ ვიცი რა არის ციხე, დატუსალება, უმუშევრობა და გასაჭირი! — ამბობდა კოწია ფაფაძე.

— იმე, რა ბედნიერი ყოფილხარ, ბატონო კოსანდილე!

— ეს იმიტომ, რომ ჩემისთანა ხათრიან კაცს ვერსად ვერ ნახავთ, თუ გინდ მთელი ქვეყნიერობა შემოიაროთ! — და ფაფაძემ დაიწყო თავისი თავგადასავალი და დახასიათება.

— ცხრას ხუთში ობერად ვმსახურობდი. მაშინ, ხომ იცი, მოძრაობა იყო. ამ მოძრაობაში თითქმის ყველაღებულობდა მონაწილეობას; რასაკვირველა — მეც. მყა-

ვდა ისეთი ამხანაგებიც, რომლებიც განზე იდგენ. ამ ამხანაგებმა მიჩიეს თავი შემეკავებინა და ჩემს ტყავში დაგტეულიყავი. დამიწყეს მტკიცება, რომ „ეს მოძრაობა სულელური... არსებული წესწყობილება უფრო უმჯობესია“... ველარ გავუტეხე ყადრი და მეც დავსთმე ჩემი რევოლუციონური მსოფლმხედველობა. იმათ ხათრის გამო, მეც განზე დავედქი, და მართლაც, როცა მოძრაობა დამარცხდა, მე კიდევ დამაწინაურეს!

— კი, ბატონო, კი; აბა, რას იზამდენ!

— მერე მოხდა კიდევ რევოლუცია, ნიკოლოზი ჩამოადგეს. მართალი გითხრათ, მაინცადამაინც არ გამხარებია ეს ამბავი, მაგრამ რას ვიზამდი?!

— კაცო, განა ჩვენ მოგწონს ეს ამბავი, რომ მენ-შევიკურ პარტიაში ჩავეწერეთ?! მაგრამ რას ვიზამთ! მოდი და შენც ჩავეწერე! — მეუბნებოდენ ამხანაგები. ველარ გაუტეხე ყადრი, ხომ იცი ხათრიანი კაცის საქმე, ჩავეწერე მენ-შევიკურ პარტიაში და გავიზიარე მათი პოლიტიკური მრწამსი.

— მერე ხელს ვინდა გახლებდა, ბატონო კოსანდილე!

— რა თქმა უნდა... მაგრამ, გავიხედე და მოვიდენ ბოლშევიკები. ვიფიქრე: აწ თუ გინდ ქვეყანა დამეისოს, მაინც არ გამოვიცვლი რწმენას. წარმოიდგინეთ თქვენ, როცა კომუნისტებმა წარმოება - დაწესებულებების „ჩისტკა“ დაიწყეს, მაშინაც კი მტკიცედ ვიცავდი ჩემს პოლიტიკურ მსოფლმხედველობას, მაგრამ აქაც შემიჩნდენ ამხანაგები.

აქაც დამძლია ხათრმა და ამხანაგურმა დამოკიდებულებამ და გამოვიცვალე ჩემი პოლიტიკური მრწამსი. ახლა კომუნისტურ პლატფორმაზე ვარ და...

— პლატფორმა იანეთი! — დაიძახა კონდუქტორმა და მატარებელიც გაჩერდა.

— უკვე მოვსულვარ: ამ პლატფორმაზე უნდა ჩამოვბტე! — სთქვა ფაფაძემ, აილო თავისი ყუთი, გამოემშვიდობა მოსაუბრეს და წავიდა.

— ხათრიანი კი არა, სინდის-ნამუსიდან გარეცხილ კაცი ყოფილხარ! — ჩაილაპარაკა სოფელმა და დაწვა დასაძინებლად.

კინკარი

ი ა ზ ი კ უ ბ ო ე ბ ი

ეს ამბავი მოხდა რაპდენიზე წლის წინათ. კოწია წერწეტაძე გამგე იყო ინვალიდთა სავაჭრო - კოოპერატიული არტელის დამკრძალავ ბიუროსი.

ის იყო შორაპნის მაზრის შრომაშინის თემის ცხრაწლიელ - დამთავრებული ახალგაზრდა, რომელსაც განეზრახა სახელმწიფო უნივერსიტეტში შესვლა, მაგრამ „ზედს ემუხთლა“ მისთვის და გამოცდებში ჩაჭრილიყო. (სხვათა შორის რუსულ ენაში ედინიცა მიეღო).

მისთვის რომ გეკითხათ, ის გეტყვოდათ, რომ გამოცდებში ის კი არ ჩაჭრილა, არამედ პროფესორებმა განგებ ჩასჭრეს პირადი ინტერესების ნიადაგზე. რომ მის სიმართლეში არავის ეჭვი არ შეეცანა, რუსული ენის ცოდნას სშირად იჩენდა და მოყვებოდა ხოლმე ლაპარაკს:

Кто меня больше будит знат по русскому языку! თავმომწონეთ ჩაუკრავდა ბოლოს, რადგან „ხ“-ს გამოთქმა ძალიან ეხერხებოდა.

По напрасному отрезали меня, ძმია по напрасну ეუბნებოდა თავს ნაცნობ - მეგობრებს, რომლებიც განგებ, მისი გაღიზიანების მიზნით, შეეკითხებოდნენ მას ისეგ გამოცდების შესახებ.

ასე იყო, თუ ისე, წერწეტაძე უნივერსიტეტის გარეშე დარჩა, რაც მასში მაინც და მაინც დიდ მწუხარებას არ იწვევდა. პირიქით, მის შემდეგ, სამსახური იშოვა და კმაყოფილიც იყო ამ გარემოებით.

„ბაბუაჩემს ყურსები“ არ გაუთავებდა. მარა ჩვენს „უეზღში“ პირველ კაცათ ითვლებოდაო, სშირათ ანუ გეშებდა კოწია თავის თავს.

გამოცდებში ჩაჭრის შემდეგ, წერწეტაძე ან სოფელში უნდა დაბრუნებულიყო, ან და ტფილისში დარჩენილიყო და რაიმე სამსახური ეშოვნა. ის წინდაწინ გრძნობდა, რომ მამა მისი გორჯასპი მას „სათოფეზე“ არ მიიკარებდა. „როგორ თუ გაბედე და ეგზამინე ვერ დეიჭიროე“, ლანძღვა-გინებით „შეუკურთხებდა“ მას გორჯასპი და კეტით იფრენდა. ესეც, რომ არ ყოფილიყო, მისი აზრით, როგორ უნდა ეცხოვრა მას, „განათლებულ“

დ რ ო - ც ვ ა ლ ე ბ ა დ ი

მეზობრული შატყელი მოთქმა

— 3. გ უ შ ნ ი ა: ერთ დროს მეც კარგი პეტრონიუსი ვიყავი, მაგრამ ერთი დრო ხომ არც პეტრონიუსს შერჩენია?!

— ალბად ის ქალიც კონტრაბანდისტკაა!
— რატომ გვონია?
— მხხვილი ფეხები აქვს; ალბად ჩემხავით ბევრი ჩუღბები აცვია!

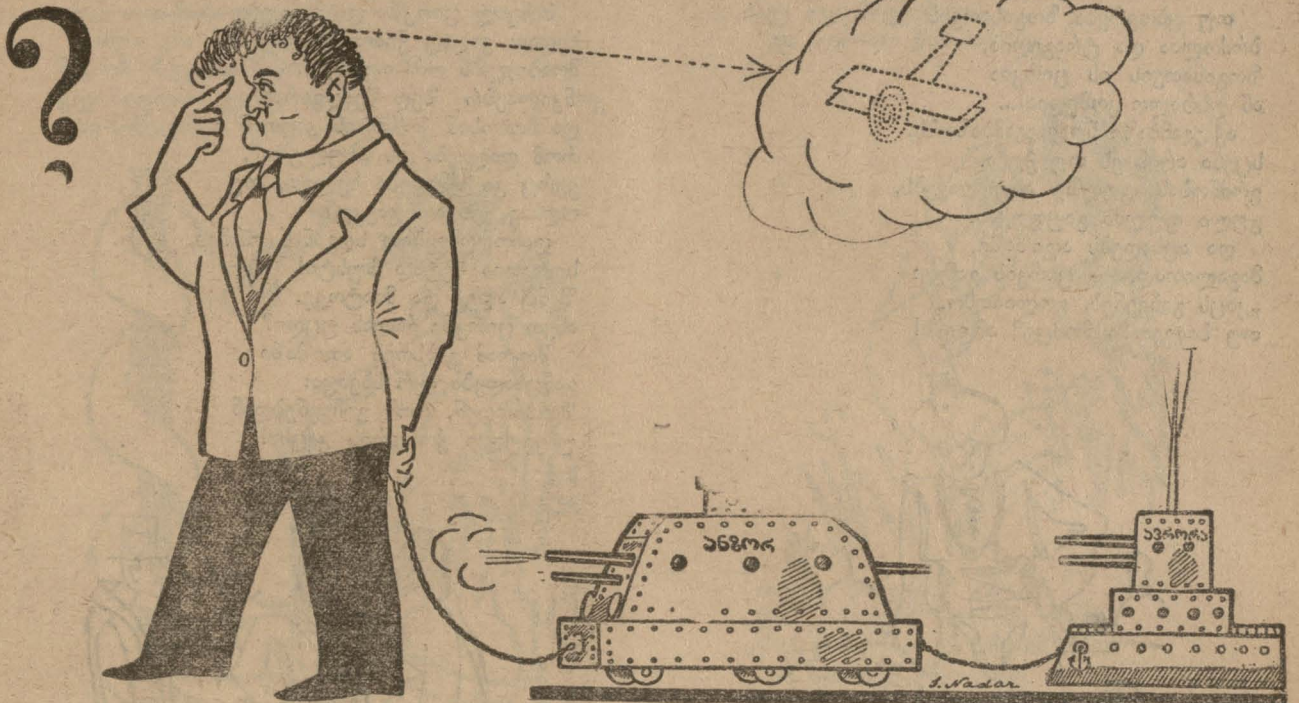
კაცს მიყრუებულს სოფელში, რომელმაც შრომაშინის თემის ცხრაწლიელი „პირველ მოწაფეთ“ დაასრულა.

ამიტომ სოფელში დაბრუნებას ისეგ ტფილისში დარჩენა არჩია. მართალია, რამდენიმე თვე უმუშევრად დლიოდა, მაგრამ კოწიას მაინც და მაინც უმუშევრობა არ ეტრობოდა, რადგან ხან ერთ ნაცნობს დაემატიებოდა, ხან მეორეს; რამდენიმე ხნის შემდეგ, როგორც იყო, „ძმა-ბიჭების“ დახმარებით კოწია ინვალიდთა სავაჭრო-კოოპერატიულ არტელში წვევრათ ჩაეწერა და დამკრძალავ ბიუროს გამგეთ იქნა არჩეული.

ყველას უკვირდა კოწიას ინვალიდათ ვახლომა, რადგან კარგად იცოდნენ, რომ წერწეტაძეს არც ცხვირი აკლდა, არც თვალი, არც ფეხი და არც ხელი მართალია, ცოტა „უჭკოლა“, მაგრამ ეს ხომ ანგარიშში მისაღები არ იყო რადგან ქარის ანგარიშის გაკვეთილები ჯერ-ჯერობით ჩვენს ცხრაწლიელებში შემოღებული არ არის. ისიც უკვირდათ, რომ კოწია არ იკლებდა თავისთვის არც ტანისამოსს, არც ფეხსაცმელს და ძველ თავადივით ჭამდა, სვამდა და ქალებშიაც ქეიფობდა. ეს იყო მიზეზი, რომ ზოგიერთებში წერწეტაძე ეჭვს ძრავდა.

ახალქიბეზი

ახემბელი: — კრისერებმა და ჯავშნოხან მატარებელ ბმა უკვე აღდეს ლოყები და პარტერი. ქანდარის ასაღებად კი საჭიროა...

კოწია გრძობდა, რომ მის გარშემო ატმოსფერო მძიმდებოდა. მან იცოდა, რომ ძველი დრო არ იყო და მის ობიექტსაც კული სადმე მაინც გამოიჩინებოდა. საჭირო იყო ზომების მიღება და ტაქტიკურათ მოქმედება. საჭირო იყო მის შესახებ საზოგადოებრივი აზრის დადებითად დამუშავება. კოწიამ პარტიაში შესვლაც სცადა, მაგრამ აზღერი გამოვიდა.

სარეკომენდაციო ფურცელზე ხელის მომწერი ვერავინ იშოვა.

ერთ საღამოს მან დაებადა ისეთი აზრი, რომელმაც მის სახეს სინარჯის ელფერი გადააკრა. მისი აზრით, საჭირო იყო მშრომელთათვის კუბოების გაკეთება და ამით მაინც სახელის მოხვეჭა.

სიტყვა და საქმე ერთი იყო. იმ ღამესვე ეს საკითხი არტელის გამგეობის თავმჯდომარეს შეუთანხმა და მეორე დღეს კუბოების საწყობის კედლებზე ასეთი განცხადება გამოაკრა:

„ინვალიდთა ხავაქრო . საწარმოვო კოოპერატიული ნადის დამკრძალავი ბიურო აშუადებს საუკეთესო ხარისხის კუბოებს, რომლებიც იაფათ დაეთმობათ მუშებს და ვლენებს“.

ამ განცხადების გამოქვეყნების დღეს დილიდან-საღამომდე წერწეტაძე კუბოების საწყობის წინ იდგა და ყველას უხსნიდა კუბოების გათვებას. იმ საღამოს მან სიამოვნებით „არტოშიც“ იგანშმა. ღამის ორი საათი იქნებოდა, რომ კოწია სახლში დაბრუნდა, ლოგინში ჩაწვა და ტკბილათ დაიძინა.

ისეთი სიზმარი მას არასოდეს არ უნახავს, როგორც იმ ღამეს. მუშათა ცენტრალური კლუბი გირლიანდებით იყო მორთული, სათეატრო დარბაზი სავსე იყო ზღვა ხალხით, ტრიბუნაზე ორატორები ერთმანეთს ცვლიდნენ.

— გამო, კოწია წერწეტაძე! — გუგუნებდა ხალხი. მუშა ორატორმა, რომელმაც უკანასკნელად ავიდა ტრიბუნაზე მგრძნობიარეთ მიმართა მას.

— „ძვირფასო ამხანაგო კოწია! შენი დამსახურება მუშათა კლასის წინაშე დაუფასებელია. მშრომელი ხალხი არასდროს არ დაივიწყებს შენს ღვაწლს. კუბოების გათვება, რომელსაც თქვენ უნდა გიმადლოდეს მუშათა კლასი საგრძნობლად გაზრდის მუშის ბიუჯეტს, აღამიანურად ცხოვრების საშუალებას მისცემს მას. ამიტომ გაუმარჯოს ამხ. წერწეტაძეს!

— ვაშა! ვაშა! — ერთხმად უბასუბა ზღვა-ხალხმა. უკვე დღის თორმეტი საათი იყო, რომ გამომდევდა. ნახევარი საათის შემდეგ ის კუბოების საწყობის წინ იდგა და ათვლიერებდა ვამელელ-გამომვლელთ.

— ვინ არის აქ კოწია წერწეტაძე? — შეეკითხა მას დამზღვევე სალაროს წარმომადგენელი, რომელსაც სამხედრო ფორმაში გამოწყობილი კაცი ახლდა თან.

— მე გახლავარ! — მიუგო მას კოწიამ და სახეზე ნაცრის ფერი გადაეკრა.

— თქვენ უნდა წამომყვეთ! — უთხრა მას უცნობმა და რაღაც ქაღალდი უჩვენა.

კოწია დაიჭირეს და გამსახლში მოათავსეს, რადგან თავისი შეუფერებელი ტაქტიკით კუბოებზე ფასების საგრძნობლად დაწვევის საქმეში ის დამზღვევე სალაროს შესაფერი განყოფილების პრეტესესა სცემდა და ამასთან ერთად ნივთიერ ხარაოსაც აყენებდა, რადგან თუ კუბოების ასე იაფად გაყიდვა კი შეიძლებოდა, მაშინ რაღა აზრი უნდა ჰქონოდა სალაროდან, შედარებით უკვე მსხვილი დასაკრძალავი თანხების გაცემას.

გარდა ამისა, ისიც იყო ერთ-ერთი მიზეზი, რომ საკითხი აღნიშნულ განყოფილებასთან წინასწარ შეთანხმებულ იყო გახლდით და, მამსაღამო, კუბოების ასე ხელმისწვილ დაკლებულ ფასებში გაყიდვას შეეძლო კლასობრივი ხაზის გაჩრუდება ამ საქმეში: შესაძლებელი და მოსალოდნელი იყო კუბო შეეძინა ფიქტიურად გლეხს, ხოლო ფაქტიურად კი მასში მოკალათებული იყო ყოფილი თავადი ან კიდევ ნაპრისტავალ-ნასტრაჟნიკალი აზნაური. შესაძლოა, თვითონ კოწიას მეზობელიც.

გადაჩეული.

ქართული
გაზეთობა

უბადლო „ილიუზიონი“

თუ ცხოვრება ზოგისათვის
ზრძოლაა და ტრაგედია,
ზოგისათვის ის ცირკია
ან უბრალო კომედია!...

აქ ჯამბაზი სულ ჯამბაზობს,
სცენა არის ეს თუ ქუჩა,
ფრანობას ფულზე ახურდავენს,
გული ფულმა გაუფუჭა..

და აცხადებს აფიშაში,
მაგალითად, — ცირკის გამგე:
„კაცს გიჩვენებ, გოლიათსო,
თუ ბილეთში მომცემ ამდენს!

გოლიათიც—ეს მაგრია,
ეგვიპტელი ან ინდუსი,
ჩვეულებრივ კაცს და ქალთან
ის მოსჩანს, ვით იალბუზი!“

მგესლავია ენა კაცის
და რეკლამაც — ტკბილი თაფლი:
ბილეთს იძენ შენც ცირკისას
ისე, რომ სხვებს არც კი აცლი!

მიხვალ ცირკში და ნამდვილად
ხედავ: ვილაც ჭია-მკვლარი
მოაბიჯებს ორჩოფეხებს,
კონკილაებრ ზედ შემდგარი;

და ჩოხოსან ქონდრის კაცთან
რომ დადგება ეს „ხულუზა“,
ვერც კი სწვდება ხელით, თუ
თდნავ წინ არ დაეკუზა..

დამორცხვებით სღანან ორნიც,
სურათია შეტად ზუსტი!
შენც ადექ და მიატოვე,
ასეთ ცირკში რალას უცდი?

მაგრამ გასსოვს აფიშაში
განცხადება იყო სხვაცა:
შეგპირდენ, რომ გიჩვენებდენ
უჩვეულო ქონდრის კაცსა!

ქონდარს, სწორედ ბოსტნის ქონდარს
ის სურათში ძლივს უღრიდა,
„გოლიათში“ თუ მოსტყუვდი,
ამის ნახვა მაინც ღირდა!
და რას ხედავთ? მაგიდაზე

წამომდგარა კაცი ქონდრის,
ორმოციან ღვინის კასრს ჭვავს,
უმსხვილესი არის გოდრის!

და ცხვირს ჰკიდებთ სევდით დაბლა
შენც და შენთან შენი ცოლი:
ქონდრის კაცი, „სასურველი“,
არის თითქმის თქვენი ტოლი!
ახლა კია წასვლის წუთი,
მაგრამ ისევ აფიშიდან
გაგონდებათ: ველურის წინ
თავ-წაწვდილი გველი ხიდან!

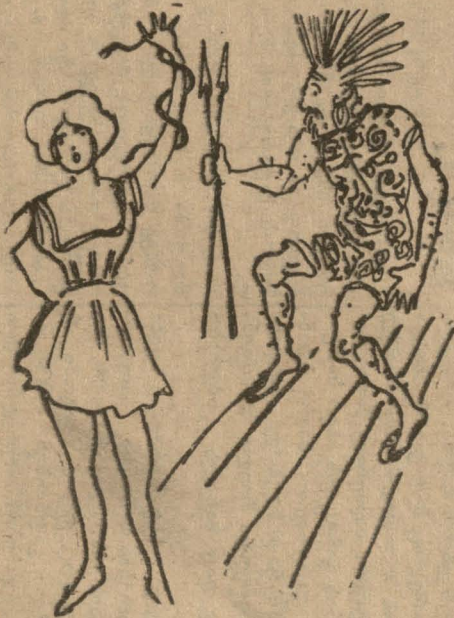

„უჩვეულო მახრობებელი“!...
ასე იყო აფიშაში,
ამის ნახვა ხომ დირს მაინც,
თუ მოსტყუვედი შენ იქ სხვაში?...

და გზარდება: ცირკიც, თაფიც;
გამოქცევა ვინდათ, მარა
შენს წინ ისევ აფიშა „სდგას“,
ისევ იგი მოგებმარა.
და სურათი წინაპართა,

„ადამის და ევის“ სახეთ,
„წინ დაგიდგათ“ და რას იზამთ,
აწ ის მაინც თუ არ ნახეთ?
ამ სანახავს უსათუოდ
მოვევლება ყველა თავზე!
და კვლავ ჯდები... და კვლავ იცდი
ამ „დაბოლო-სანახავზე“...
და რას ხედავ? ღმერთო ჩემო,
სჯობდა—ადრე მოგეკალი:

და რას ხედავთ? ვილაც ასულს,
აღმათ, ავსულს — ტიტველს მკლავზე
ჰყავს ანკარა ახვეული,
საცოდავი საცოდავზე!
და ველურსაც, აქვე ერთ-ერთ
მოჭიდავეს, ცირკის „მასრას“.
ორი ჩხირი შუბებივით
ამ გველის წინ წაუბასრავს...

მაგიდაზე გალიაა,
გალიასთან ვილაც ქალი...
ეს ყვაა! დიახ, ვეა
სიუტიღრით თუა მხოლოთ,
თორემ როგორ გაბედავდა
შენს აგდებას უთაებოლოთ,
როცა მის წინ, გალიაში
ორს მაიმუნს გააქვთ ლეწა?...
და თქვენც გმიზავთ: „ეჰ, ბილეთში
ფული მაინც არ მივიცა“!...

ა ბ ო ნ ე მ ე ნ ტ ი ს ბ ა რ ე შ ე

საქართველო
ბიზლიოთიქა

სამსხურიდან წასულ აპოლონს ქუჩაში უხარმახარი აფიშა გადაელობა წინ.

ოპერის თეატრის ღირამსია

ახედებს, რომ დაწყებულია აბონემენტების გაყიდვა... შემდეგ ჩამოთვლილი იყო ყველა ის დაპირებები, რომლებმაც კანცელარიის გამოე— აპოლონის გული ააფორიაქა და უსაზღვრო ნდობით აატოკა.

— ვიყიდი, უსათუოდ ვიყიდი ერთს,— ამბობდა აპოლონი.

— აპოლონი! გაიგე აბონემენტების ამბავი?— მიუალერსა ცოლმა სახლში მისვლისას.

— გავიგე და წავიკითხე კიდეც.

— მაშ, ერთი აბონემენტი მეც უნდა მიყიდე!

— ერთს ვიყიდი და ყველას გვეყოფა.

— შენც არ მომიყვდე! მე და შენ ერთად უნდა ვიაროთ და აბონემენტიც ორი უნდა გვქონდეს.

აპოლონი დათანხმდა.

— პაპოჩკა! აბონემენტი მინდა!— მოხვია აპოლონს უფროსი ქალი.

— კარგი, თუ ღმერთი გრწამს!

— უნდა, მაშ! მაგასაც უნდა. გასათხოვარი ქალია და უაბონემენტოთ ხომ ვერ დავტოვებთ,— ჩაერია ცოლი.

ხანგრძლივი უარის შემდეგ, ოჯახის უფროსი ამაზეც დათანხმდა.

— ამხანაგო მამაჩემო! გეტრებზე უარს ვამბობ!— მიმართა აპოლონს უფროსმა ვაჟმა.

— ძალიან კარგი, შვილო, ფული მაინც ცოტა მქონდა...

— ოლონდ აბონემენტი უნდა მიყიდო!

აპოლონს დასცხელა.

— ხომ არ გავიყიდი, რის აბონემენტია, რათ ვინდათ ამდენი აბონემენტი, ოპერის თეატრში ჩასახლება რომ არ აპირებთ?

— ის მე არ ვიცი! ვიცი მხოლოდ, რომ ამოდენა კაცი ვარ და ერთი აბონემენტიც არა მაქვს. სირცხვილია, სხვა რომ არა იყოს, ჩემს ამხანაგებს ჯიბე გატენილი აქვთ აბონემენტებით. მე კი... ხელცარიელი დავდივარ...

— უყიდე, ბოშო ახალგაზრდა კაცო,— გამოექომაზა დედა.

— უყიდე, მამა, ჯამაგირს ხომ გიმატებენ მაინც!

აპოლონი აქაც მოსტეხეს და ოთხი აბონემენტი აყიდინეს.

ოპერის სეზონის გახსნის დღეს აპოლონი მთელი ჯალაბობით გაემგზავრა თეატრში. გზაში საქმეთა მმართველს გადაეყარა.

— მოლიხარ, აპოლონი?!!

— მაშ! იმდენი აბონემენტი ტყუილად ვიყიდე?

— მე არ მიყიდა, მაგრამ მაინც მოვდივარ...

მეორე დღეს, საამსახურში:

— აპოლონ, მოგეწონა ოპერა?

— სუკეთესო იყო, ოლონდ მსახიობი ალტინსკი არ ვარგოდა.

— რას ამბობ, ალტინსკი სულ არ იყო: ავად არისო, გამოაცხადეს...

აპოლონი დაიბნა... სტყუოდა კიდეც: პირველი სპექტაკლი აბონემენტის გარეშე ჩატარდა, რის გამოც, აპოლონი ოჯახობით ოპერის მოუსმენლად უკანვე დაბრუნდა.

მეორე დღეს აბონემენტის ოჯახი „კარმენის“ მოსამენათ წავიდა.

— დღესაც მოლიხარ, აპოლონი?!

— შეეკითხა წყვეული საქმეთა მმართველი, რომელიც კიდეც შეხვდა მას.— მაშ, ერთად ვუყუროთ!

— როგორ მოგეწონა წუხანდელი ოპერა?— ეკითხებოდ საქმეთა მმართველი მესამე დღეს.

— რა უშავდა, ოლონდ მეცხრე აქტი იყო სუსტი.

— საიდან, ძეგო, მეცხრე აქტი სრულებით არა აქვს კარმენს!

— რას ვროშავ.— გაიფიქრა აპოლონმა და გაბგის კაბინეტისაკენ გაემართა: ხარმა იხსნა. აქაც ტყუოდა იგი: მეორე წარმოდგენა აბონემენტის გარეშე დაიდგა.

ჯავრით გახეთქილი აპოლონი თავისი ოჯახის წევრებით მესამე დღესაც გაემგზავრა ოპერისკენ.

— აღარ აკლდები, კაცო ოპერას?

—დაცინვის კილოთი მიიძახა საქმეთა მმართველობა, რომელიც განზრახ უღარავებდა მას.

— რათ უნდა დავაკლდე, ეს აბონემენტები ტყუილად ვიყიდე?— არ შეიმჩნია აპოლონმა დაცინვა.

მეოთხე დღეს აპოლონი საამსახურში არ მისულა ჯავრით, რადგანაც მესამე წარმოდგენაც ყოველგვარ აბონემენტის გარეშე მოაწყვეს. მხოლოდ საღამოს გამოცოცხლდა აპოლონი, უკანასკნელი ძალ-ღონე მოიკრიფა და ოპერისკენ გასწია ცოლ-შვილით.

ამოლ! ის საღამოც აბონემენტების გარეშე ჩატარდა. საქმეთა მმართველი

სიცილით კვდებოდა, როცა ხედავდა, თუ როგორი წყველა-კრულვით ბრუნდებოდნენ სახლში აპოლონი და მისი ოჯახის წევრები.

— შეგაჩვენებს ღმერთი! წელი მომწყვდა მარტო კაბების ვაუთოებით, ყოველ საღამოს ვაუთოებ და ყოველთვის წარმოდგენის დაწყებამდე ვბრუნდები სახლში. რომ დამიჩემე: აბონემენტს ვიყიდიო, რა თავში ვიხლი ასეთ აბონემენტს? — ტუქსავდა ცოლი აპოლონს.

— მე დაგიჩემე ქალო?

— შენ, დიად, ვითომ არ გახსოვს..

— შენ ამოიჩემე პაპა, თორემ არც მე მინდიოდა ეგ ოხერი აბონემენტი,— დაემოწმა ქალი.

— მართალია, მეც გეტრებს გთხოვდი, შენ კი რალაც სულელური აბონემენტი შემომამიჩემე! — უსაყვედურა ვაჟმაც.

აპოლონს ცეცხლი მოედო. უცებ მობრუნდა და თეატრისკენ გაიქცა.

— დაიჭირეთ, არ გაუშვათ!..

ვინ დაიჭირდა! ქარივით მიქროდა. თეატრში შევარდა და სცენაზე გაჩნდა. იქიდან ფარდაში გამოპოო თავი. წარმოდგენა ჯერ კიდევ არ იყო დაწყებული.

— მოქალაქენო! ეს წარმოდგენა აბონემენტების გარეშეა! აი, ჩვენი აბონემენტები! შემოაღწვიეთ აბონემენტებიანი ხალხი! აბონემენტი ხუმრობა ხომ არ არის, ფული მივეცი შიგ, გავიყიდე კაცი...— ყვიროდა სცენიდან აპოლონი.

— ალბათ, ასეთია კონსტრუქტიული დადგმის წესი, — ფიქრობენ ზოგიერთი მაყურებლები.

იმ ღამეს აპოლონს სამილიციო უბანში გაათევიეს ღამე.

მეორე დღეს, ნოემბერს დაიწყო აბონემენტების წარმოდგენებიც.

— ჰოი, ამოგადებთ ღმერთი, თუ აბონემენტის წარმოდგენებისთვის სამილიციო უბანში ღამის გათევა იყო სჭირო, ამდენხანს ცხრაჯერ გავათევიდი.— იწყველებოდა აპოლონი და აბონემენტის ოპერისკენ მიემართებოდა თავისი ჯალაბით.

აღლარ-აღლარხან.

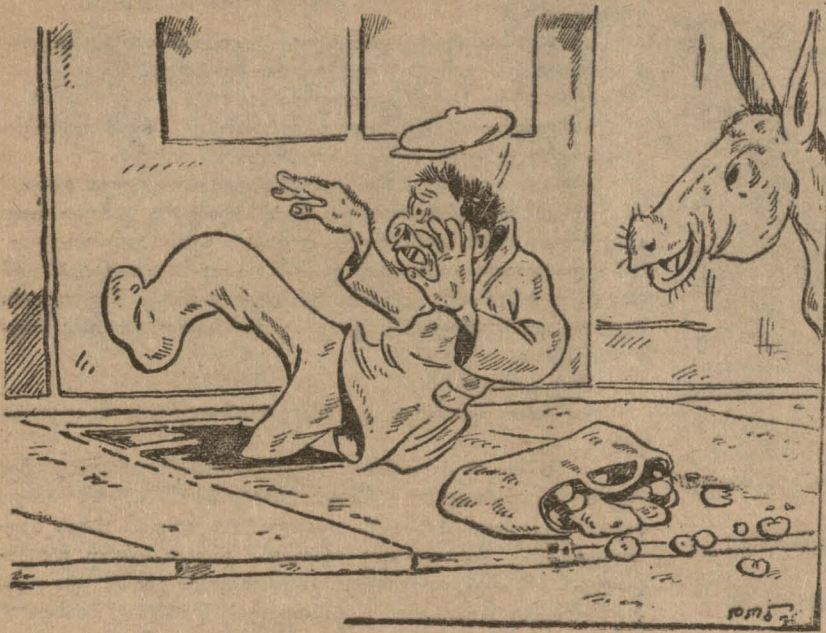
გამოვილა გადაარეშლის წიგნი
„გადარეული საქართველო შო“
ფასი 30 კპ.

ჩვეულებრივი ეოვლენა

რ ი თ მ ე ბ ი

(ზარი ონისიმე)

პირი:—ვა! შე ჩემთავიანო, მთების ხრიოკებიდან ქალაქში ნახშირი ჩამომიტანია და ერთხელაც არ დავმტვრეულვარ... შენ კი ქვაფენილზე იმტვრევი?!

მ გ ზ ა ვ რ ო ბ ა

იმას რავე ვიციკრებდი ჩემს დღეში, თუ მატარებელი გაძასწარებდა. ბილეთი ნაყიდი მქონდა და ველაპარაკებოდი ჩემ აფხანაკა. ამ ლაპარაკში გამეიქვა მატარებელი. „შენ თუ არ დაგეწია, მოგიკედეს ბიჭი კონდრატიე-თქვა, — უთხარი და დავედევნე. რავარც იქნა მოვეფცევენი კულში და ხელად რახინ-რიხანით ჩამომიყვანა ტყაბულნი. ხელად გლეჯა მოვადინე მალაროში. ვთქვი დიდი ხანია არ ვყოფილვარ და ვნახავ ყველაფერსთქვა.“

შევედი სასადილოში. რაღა დასაფიცია, ორი დღის მშვიერი ვიყავი და ერთი კარგად გამოვსისინდები მეთქი, ვიფიქრე. მომიტანეს რაღაც აუჯან-შანდალი ყოფილა, ვქამე, მარა რაღა ვქამე, აყროლებული, აყოთებული, გლახაზე გლახა იყო. მერე მოვატანე სოუზი, მაგრამ თლათ ძვლებით აყო საფე. ძვალი რომ მექაზა, ძაღლი არ ვიყავი, თურმე სარდიონი რბილს თითონ სჭამს და ძვლებს მუშებისათვის ინახავს.

აქედან წასული შევედი კანტორაში. იქ ერთი კაცი ბიუროკრატი ყოფილა, მეონია, ონისიმე ქვია სახელათ. „ონისიმე, შენი ჭირიმე ეს გაგვიკეთეო“. — ეუბნება მუშა, მარა

შენც არ მომიკედე, ონისიმე ზის და აბოლებს პაპიროსს ორთქლმავალივით. ვიფიქრე—მუნჯია - მეთქი და პაპიროსი ვსთხოვე. შემომხედა, მარვენა საზი თითის კომბინაცია და მითხრა: — აი, ამას იცნობ?

აქედან რომ წამოვედი, გზაზე მომესმა ლანძღვა: „განტალიანო, შენ მოგესპო დღე, ჯამაგირს რომ დროზე არ იძლევიო“.

პერმეთ წამევედი კავშირში, სადაც მოსეს (მდივანია) მაგიდაზე ჩამოსძინებოდა თავისი ლიპით. ვიფიქრე: გამოვადვიებ, მარა რომ ეწყინოს, რაღა ვქნა მაშინ... ახფუ! დავაზელე მაგრათ. გამვიღვიძა უცებ და მიყვირა — გაეთრიე გარეთო. კაცო, რავე გევეთრიო, ძველი სიბინდის მეშოკი კი არ ვარ - მეთქი. მერე ძალიან რომ იყვირა, შევატყვე: მთვრალი იყო და ჩემთვის ვთქვი: — კავშირის მდივანი და ლოთი?— ეს თურმე გეიგონა და უფრო შემომიყვირა: — ატ, შენ მამაძაღლო... გამომიკეიდა. გევიქეცი რაც ძალი და ღონე მქონდა. რავარც იქნა, გადავასწარი სტრელკებს და საწირისაკენ ვქენი პირი

ჩემო კარგო, ონისიმე, სიტყვა გითხრა, მომისმინე, (ნაცნობობა გვაქვს ჩვე ძველი) მე ზორბა ვარ, მეთად ვრძელი, სიმაღლითა, სამი მეტრი.

ამ ზამთარში, ვიცი, კეთრი უხათუოდ მომდევს ანკეს და მომავრის თოვლის ტანკებს: არც პალტო მაქვს და არც ბინა, შიმშილისაგან კუჭი გმინავს, ძმაო, ღმერთმა, შეარცხვინა ამგვარი ახოვნობაცა მაგრამ მაცა...

დაბარბაცდა ეს ფეხები მაკარონის, როცა ვნახე მსატვარ ღონის დახატული ჩემი სახე... მოცახცახე...

ჩემო კარგო ონისიმე, კიდეც ცოტა მომისმინე. ამბობენ, რომ შენ ხარ კაცი, ლამაზი და თვალწარმტაცი, ხან მშვიდი ხარ, როგორც მტრედი, (მომწონს ამ დროს ეგ პორტრეტი) ხან ავი ხარ, ხან კი „ბრატნი“ მძულს მემშანი-ბიუროკრატი. არ მიიღო შენ ეს ქებად...

მაგრამ... რაც კი შეეხება, ახეთია ჩვენი ხაზი, გული დავაქვს ფრიად ნაზი ვაცს ეგები ფიანდაზად. მართალია, პროტექცია ცეცხლის რკალში მოექცია, თვითკრიტიკის მძიმე ტორი, ვით ტრაქტორი, გუგუნს იწყებს, მაგრამ წუთით დაივიწყე და მიქევი ისპოლკოშში (ქრთამათ მოგცე მთავე კომში) ვინახულით უქისი ვამგე, სახე რომ აქვს, როგორც დანტეს, თვალისაგან რომ ცეცხლებს ფანტავს,

ის დამნიშნავს კომენდანტად. ფულიც ბუდიტ, ბუდიტ ბინაც, და ვიმღეროთ გარეთ, შინაც... მეც მოვმართავ ჩანგის სიმებს: ხოშით თვალის ციმიციმებს. მაგრამ...

მაგრად, შვი, ბაგრატ, ან და პროკლე. გრძელი სიტყვა ითქმის მოკლეთ! მე კი სიტყვა გამოგრძელდა და თუ კიდეც გულზედ ელდა „უქსი“-საგან მომემატა, არ დამნიშნა კომენდანტად, თავს დავისჩრობ უეჭველად არ იფიქრო, ეხლავ, ხელად გადავარდე აქვე მტკვარში: ცივია და ნერვებს ამშლის...
„უფრანა“.

ზორბა

ჩემი გაკოჰისრება

დაწინაურების რიგმა ჩემამდეც მოაღწია. აგერ ორ-მოცი წლის კაცი ვარ და ხეირიანი თანამდებობა არც ერთ დაწესებულებაში არა მქონია. მაგრამ ნათქვამია: „ადამიანი (საერთოდ კაცი) და არა მარტო დელაკაცი) ბერდებოდეს და ბედს მაინც მოელოდესო“. არც აცივეს, არც აცხელეს და კომისრად დაშინიშნეს, ნამდვილ შტატნი კომისრად. რომელ უწყებაში, არ გამიგია და ახლაც არ ვიცი; ან რა საჭიროა ამის გაგება? მე ისეთი ბუნებრივი ნიჭის პატრონი ვარ, რომ, სადაც არ უნდა დამნიშონ, ყველგან გამომოვდგები. ყველაფრის ცოდნა და გამოცდილება თუმცა არა მაქვს, მაგრამ რა საჭიროა, მთავარი საქმე ნიჭია, ამხანაგო, ნიჭი! მე კი ისეთი ნიჭი და უნარი მაქვს, რომ ხანდახან ასე მგონია პირდაპირ კომისრად ვარ დაბადებული! ესეც ცოტაა: თუ ლენინის თქმით, მზარეული ქალიც კი უნდა განაგებდეს სახელმწიფოს, მე ამ მზარეულის მზამზარეული შვილი უნდა ვიყუდე! ჩემი პირველი ნაბიჯები ახალ თანამდებობაზე ბრძნული და ღრმა ცოდნის გამომხატველი იყო.

როგორც კი დანიშნის ამბავი მათუწყეს, მაშინვე გითხე:

- მეყოლება თუ არა მოადგილე ანუ თანაშემწე?!
- გყავს!
- მდივანი?
- ისიც გეყოლება.

„დანარჩენი მე ვიცი“—გავივლე გულს. თანაც უღვაწებში კომისრული მედიდურობით გავიღიძე, პადუს პრინცივით ვადივჯივებ ფიატის ავტოში და გაუღვი გზას.

რამდენიმე წუთის შემდეგ, კომისრის სავარძელში ვიჯექი. ჩემ წინ მორჩილი ბატკნის გამომეტყველებით დაესო მდივანი და განკარგულებას ელოდა.

— აბა, ჩასწერე, ამხანაგო, ჩემი მისაღები დღეები და საათები — სერიოზულ და მეტად საქმიანი კილოთი ვუთხარი მე: „კომისრის ნახვა შეიძლება: ორშაბათით, ოთხშაბათობით და პარასკევობით 12—2 საათამდე.

— ასე ხშირად?—გაიკვირეა მდივანმა.
 — ხშირად კი არა, კიდევ ცოტაა—ვუბასუხე მე: განცხადებას, აბა რა აზრი აქვს; ეს ისე, ქალაღზე იქნება, სინამდვილეში კი არაფერსაც არ მივიღებ. ორშაბათობით თქვენ ეტყვი მთხოვნელებს, რომ მე სხდომაზე ვარ გაწვეული, ოთხშაბათობით — ცაკის საბჭოში.

— კი, მაგრამ ცაკის საბჭო, მგონი, არც კი არსებობს, ამხანაგო კომისარო!

— საჭიროც არ არის, თუ არ არსებობს. პარასკევობით—სმუსში, ან ზაკოდხოში ვიქნები—განეგარძე მე და შემდეგ მოადგილეს მივმართე:

— სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით ჩემთან, ალბათ, ისეთი მთხოვნელები მოვლიან, რომლებსაც ვერავითარი მისაღები დროს დანიშნით და წესრიგით ვერ გააჩერებ, ვაპოვიტყდები, მეგობარო, რომ მე უბრალო ხასიათის კაცი ვარ. უარის თქმა არაფერზე არ შემიძლია. გარდა ამისა, უხერხულიც არის, რომ კომისარმა ხალხი უარით გაისტუმროს; ამის გამო, მე ყველა ქალაღებზე წავაწერ: „თანახმა ვარ“, „მიეცეს“, „ვშუამდგომლობ“ და სხვა, მაგრამ ცხადია, ეს იმას არ ნიშნავს რომ..

— რასაკვირველია, რასაკვირველია, ცხადია..; ყველაფერი მესმის! წააწერეთ, რაც გესურვებთ; ჩემი ან საერთო განყოფილების გამგის საბოლოო დასკვნის მიცემაზე მაინც არავითარი მნიშვნელობა არ ექნება.

მართალი გითხრათ, უკანასკნელი ფრაზა არაფრად მომიწონა, მაგრამ სამაგიეროდ მე მოადგილესაც და მდივანსაც ძალიან პოვეწონე.

— თქვენ ისეთი გამოცდილება გეტყობათ, რომ აღამიანს ეგონება, თითქოს დაბადებიდანვე ვიცი, როგორ უნდა ვიქცეოდეთ.

მე გადავსწყვიტე დამეგლო კომისარიატის განყოფილებები და გამეგო, თუ იქ რა ხდებოდა.

ჩემი აზრი სხვებსაც გაუზიარე. სამაგიეროდ, სხვებმაც გამიზიარეს, რომ ჩივიანი კომისრები ურიგო საქმეს არ სჩადიან.

— გამიგონეთ, ამხანაგო კომისარო, ყველა თანამშრომლებს დააფრთხობთ და მეტი არაფერი გამოვა. სად გავგონილა, რომ კომისრებს კომისარიატის განყოფილებები დაეთვალთურებოდათ და მათი მუშაობა გაეცნოთ? თუ თქვენ რაიმე საკითხი განიტყვებთ, შეგიძლიათ საერთო განყოფილების გამგე გამოიძახოთ და მას მოელაპარაკოთ.

მეც გამოვუძახე.
 — რით შემიძლია გეშასხუროთ?—ცივად შემეკითხა გამგე.

— საქმე შემდეგშია, მეგობარო,—ვუთხარი მე; ჩვენს კომისარიატში „ბიუროკრატიზმი“ ბატონობს და საქმის კაჟინურებას აქვს ადგილი! ბევრისგან ამის საყვედურები... შართალსაც ამბობენ: აიღეთ თუნდ ეს ქალაღი: მან ოცდაათორმეტი კაცის ხელში გაიარა და ოცდაათორმეტი მინაწერი აქვს: თითქოს ფეხებ დასისხლიანებულ ქათამს უვლია ზედო. გადამჭრელი ზომები უნდა მივიღოთ!

საერთო განყოფილების გამგემ შხრები აიჩირა, და კოპები შეიკრა.

— ქალაღს წესიერი მსვლელობა ქონია; სხვანაირად არც კი შეიძლება!

— როგორ არ შეიძლება? სად არის ასეთი კანონი? — უკმაყოფილოდ ვიკითხე მე.

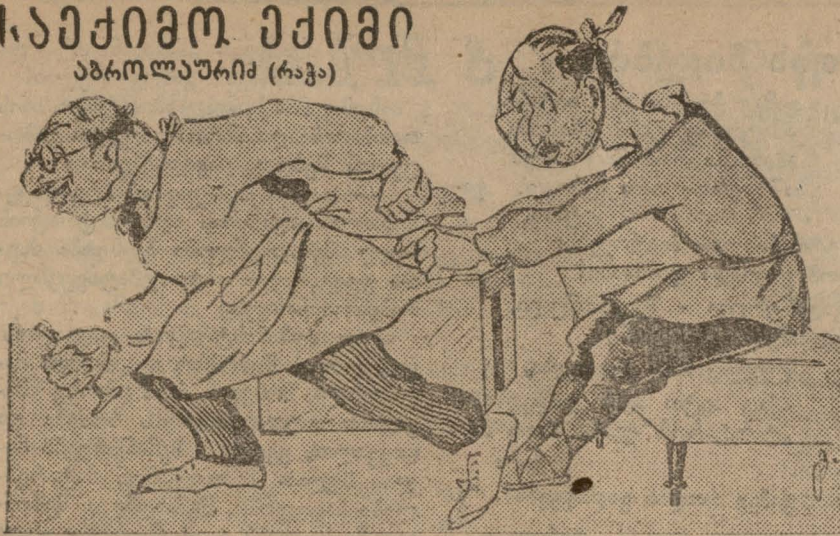
— ავიღოთ, მაგალითად, „უქსის“ სამმართველო. მე იქ რამდენიმე თვე ვიმსახურე ამხანაგ... გვარი დამავიწყდა!.. იქ ყველაფერი თავის რიგზეა: ვიქვით, მოქალაქეს უნდა თავისი ბინის რემონტი; ამისთვის (ხადღებ; განცხადება ჯერ საერთო კანცელარიაში უნდა შევიღდეს, სადაც მარტო პირველი რევისტრაციის დროს **ო.ო.სი** კაცის ხელში უნდა გაიაროს; შემდეგ უნდა გა-

იმერალის გლეხი (კახელს):—კაცო, წრეულს პური დავთხე, მარა უამინდობის გამო ერთი კაკალიც არ მოვიდა!
კახელი:—რაას ამბობ შენავ; პური დავითესია და კაკალი საიდან მოვიდოდა?

ი ა ე ქ ი მ ო ე ქ ი მ ი

აზროლაში (რაჯა)

ავადმყოფი:—სანდრო, სად გა ბიხარ? მიშველე რამე, ვკვები
კაცი

სანდრო (საექიმო პუნქტის ექიმი):—ღაცადე, ღაცადე, არა მცა-
ლია სიმღერა ხომ გეხმის? ალბად ქეფია და უნდა დავესწრო!..

ს ო უ. კ ვ რ ი კ ა თ ი

ტარტაროზჯან, გეხვეწები, ბიძია,
ტელეფონთან მოდი, თუ შეგიძლია.
ამბავს გეტყვი, გასაოცარს ძალიან,
არ გაცნობო, არ იქნება, ძამია!
სამკითხველო ღორმა დაისადგურა,
შიგ ნაფარდობს: ტახი, ნეზვი, დიდ-ყურა.
წიგნთსაცავში ნაფარდობენ თავგები;
დაიტაცეს ძმა-ბიჭებმა წიგნები;
გამეგობის თავმჯდომარე, ილიკო,
არჩევის დროს მადლობელი კი იყო,
კეჯადმადეც მადლობისა ღირსია:
ჩაატარა აქ ალფერო—წისია!..
სამკითხველოს თანხაც ქონდა, ძამია,
არ ხმარდება, ეს მაწუხებს ძალიან!..

ზვიკის ხორთუმი.

მიღება სწორად გავითქვამს თქვა სწორად თქვა

როდესაც „ტარტაროზის“ № 170
ენობათა მიღებაში „ბურკას“ წერი-
ლზე პასუხი წავიკითხე, ერთი, რომ
ჩემი თავი შემებრალა და მეორე—
„ბურკა“. იმ კაცმა თავისი წერილით
ბოდიში მოიხადა, მაგრამ მასაც გაუ-
ბითურეს და მე კი სულ დამანიავეს.
თუ „ბურკა“ სწორად: „პ. ობოლს მო-
ცლა არ აქვსო“ —ეს მართალია. მო-
ცლა რომ მქონდეს, აღარც წერილე-
ბის წერას დავიწყებდი. დაწერილი
ცოტაა თუ? დავჯდები და ვიკითხავ,
რალა მე ვიწუხო თავი! მთავლიტი პი-
რდაპირ ლექსებმა ჩაყლაპეს. ისე შეე-
ჩვია ლექსების კითხვას, რომ სალამ-
საც ლექსად ამბობს. მოთხრობები
ხომ იწერება და იწერება. ასე, რომ
ასეთ დროს, მოცლა რომ მქონდეს
სატარტაროზო წერილის წერას და-
ვიწყებდი?! ვიკითხავდი ჩვენს მწერ-
ლებს და ვიქნებოდი. ნუ გეშინია ძნე-
სე არ არის და „ბურკას“ თქმა—„მო-
ცლა არ აქვსო“ — სწორია. ვიცი, ამ
წერილსაც გოდორი და თქვენი ავტო-
მობილით გატანა მოელოს, რახან ასე
გამეგრძელდა, მაგრამ მაინც მინდა
ეთქვა ის „ახრი, რომელიც თქვენს
რედაქციაში შემდგარა“ ჩემზე, სწო-
რია. მაგრამ არც მე ვარ დამნაშავე:
ერთი ცოლი მყავდა, ყველაფერს მას
ვებრალედი საცოდავს და მოკლე
წერილის გამომიღოდა, მარა ეხლა,
როცა სასტიკი პროტესტი გამომიცხა-
და „ზაქსიოტა“ დამემუქრა, საწერი
მასალაც გამომიღო. ყოველ შემთხ-
ვაში ნუ შემინდებით, თუ გრძელი
წერილების გადაზიდვამ ხარჯები გა-
ზოიწვიოს, მე ვიკითხულობ. პ. ო.

დავიდეს თვით „უქსის“ სამმართველოში, სადაც უნდა
დაიწყოს მისი რეგისტრაციის ჰეორე სტადია: რეგისტრა-
ტურა მდივანი და „უქსის“ გამგე, მისი თანამემწე, შემ-
დეგ—ისევ „უქსის“ გამგე... თუ „უქსის“ გამგის თანა-
შემწემ დრო იშოვა და, პიუხედავად იმისა, რომ ასეთ
რთულ ამშენებლობის პერიოდში მას ამგვარი „წვრილ-
მანი“ საქმეებისთვის არ სცალია, მაინც კეთილ ინება და
წაიკითხა განცხადება შეიდი საფეხურის გავლის შემდეგ,
გაბედნიერებულმა ქალაქმა შეიდი საფეხურით ისევ
უკან უნდა დაიხიოს და „ჩვეულებრივი“ წესით გადაეგ-
ზავნოს ტენიკურ სექციას. ამრიგად, მისი წესიერი
მსვლელობის მეთოთხმეტე საფეხურზე ქალაქი უვარ-
დება ტენიკური სექციის რეგისტრატორს, შემდეგ —
მდივანს ან მისი მოვალეობის აღმასრულებელს, ტენი-
კოსს, ინჟინერს, ისევ ტენიკოსს, მდივანს, რეგისტრა-
ტორს, კონტროლიორს, შიკრიკს... ერთი სიტყვით, ყვე-
ლაფერს თავის წესი აქვს და თავის რიგზეც უნდა ია-
როს... უამისოდ ანარქია გამეფდება, სახელმწიფო
დაიღ...

— კმარა! ეს აშკარა „ბიუროკრატიზმი“! „ბიურო-
კრატიზმი“ უნდა აღმოიფხვრას! შეამცირეთ შტატი 31
კაცით და დასტოვეთ მხოლოდ ერთი თანამდებობის პი-
რი, რათა აღარ იქნეს განცხადებაზე დანარჩენ 31 კაცის
მინაწერი.

საერთო განყოფილების გამგე ვაჯავრებული ვაბ-
რუნდა ჩქარი ნაბიჯით.

— დააბრძანებენ ვილაც რეგვენს, რომელმაც ქა-
ლადის მსვლელობას წესიც კი არ იცის და დავიწყებს
ქუთის სწავლებას. ვნახოთ, ჩემს ადგილზე ვინ იმუშავებს.
— მოისმა მეორე ოთახიდან.

— საერთო განყოფილების გამგე სამსახურს თავს
ანებებს, ჩემ მაგიერი კაცი მოძებნეთო, — საყვედურითა
და აღშფოთებით მითხრა თანამემწემ.

— მირე?! მოძებნი!

— გამდლობთ! მეც მივდივარ... სად ვიშოვი კაცს,
რომელმაც ქალაქის მსვლელობის წესიერი მსვლელობა იცოდეს?
მეც გამანთავისუფლეთ დღის რიცხიდან...

ეგეც ვითომ კომისარია! წესრიგს უნდა ამყარებდეს
და თვითონ კი ყოველგვარ წესებს არღვევს... არ მინდა
აქ სამსახური!.. — ჩაილაპარაკა მუშაქანი ქალმა. გან-
გებ ჩემს გასაგონათ, როცა, სამსახურის შემდეგ, კომისი-
რიატის კიბეზე ჩამოვიდიოდი...

— შემამოკლოს, თვითონ დავავოს, ფოსტაც მან
ატაროს... ვნახოთ! — ზიზღით ჩაილაპარაკა ჩემი კომი-
სარიატიდან გამოსვლისას დარაჯმა და ვაჯავრებულმა
კარი მაგრათ გაიხურა: მეორე დღეს კომისარიატში
აღარ გამოცხადებულვარ!..

შეკითხვა შუბლზე თითის მიღებით

„ტყლაპ ტრესტისა“ სააგენტოს
საქმეები მიანდესა,
იმის გამგეს რომ არ შერცხვეს
და არ დააგვიანდესა,

საჭიროა ავტო ყავდეს
სამსახურში ნობრძანდესა,
როდესაც შრომა მოსწყინდეს,
უკან სახლში წაბრძანდესა.

შეიძლება შაბათისთვის
გამგე ხასიათზე დადგეს,
და ორი დღით ის ავტოთი
სანადიროთაც წაბრძანდეს.

იქნებ ვინმემ დაპატიჟოს,
ის საქმეებს ვერ მოცდება,
ავტო უცდის: რომ „გაძღე-
ბა“,

ის კრებაზეც მოცოდება.

ყოველგან და ყოველ წუთში
ავტო დააქროლებს მასა,

„თილ- მოუწყობელი“ ა

მტვერიც მისდევს უკან ქარსა.

გამგე კუჭყსა ვერ აიტანს.
ამიტომაც ტანს დაიბანს,
აბანოში რომ მიცოდეს
გზაში ერთ- ორს გზავრს გა-
იტანს.

ავტო მას ვერ მიატოვებს:
ხომ გაცივდა დანაბანი?

გადახურულ - შეფუთული,
გვეგონება „შამადხანი“

ლულაქაბაბს მიაღება,

აქაც ავტო მყის დადგება...
„ტარტაროზ“-ჯან, ერთი მათ

ხარ:

გამგე როდის გადადგება? - *)
ტარიელა.

*) ლულა ქაბაბს რომ მორჩება

და ავტოში ჩილაგდება,

სამსახურში თუ შიატანს,

მას თავისიც გარდახდება!..

პასუხი ტარტაროზისა.

ო ზ უ რ გ ე თ ი

სადაც დიდებულ ქალაქ ოზურგეთს,

ბაზრის ღორები ვერ შეხებიან,

სად ტალახები მუდმივად მყოფნი

მზისგან არ ოდეს არაშრებიან.

სად ღამეები განათებულნი

კუბრის წყვილადაში ჩაინშობიან,

სადაც ქუჩების უსუფთაობა

აღმასკომისგან დაიგმობიან.

სადაც მახლობელ ბაღის ბოლოზედ

მუდმივად ისმის კეგლის გრიალი

და იქვე ახლოს ქალ-ვაყის ბრძოლა

ხან გულმოსული კეტის ფრიალი.

სადაც ჩვენს იმედს, წითელ ყაზარმას

ნიღაბითაც ვერ გაეკარები:

დგას შემხუთველი მახშობი სუნი

და იქვე მისთვის ღაა კარები.

ახლოს ფოსტაში ტელეფონისტკა

ლაპარაკობს და იწითლებს ტუჩებს,

და თავის სატრფოს ცხარე ლოდინში

გამუღმებულად შესცქერის ქუჩებს!..

მეგუჟაე.

უ ლ ტ ი მ ა ტ უ მ ი

ჩინის ზვის სამმართველოს

თვალკრემლიანი გაუწყებთ, რომ
ჩვენ, მარეღისის სადგურის ბაქანზე მუ-
დამ მოსეირნე თხეებს: ნიშანს, ნიკო-
რას და ნაცარს, სამ ნეზეს და ორ
ტახ ღორს ამ დღეებში დიდი უბედუ-
რება დაგვატყდა თავს: ორთქლოვა-
ლმა იმსხვერპლა ორი ჩვენი საუკე-
თესო პირმშო შეილი და ეს უბედუ-
რება მოხდა იმ დროს, როცა სადგუ-
რის მორიგე იქვე იდგა და არ შეეცა-
და თავიდან აეცილებია ჩვენთვის ეს
აუწერელი უბედურება. ამაზე შორს,

განა, ოდესმე კიდევ წავა გულგრი-
ლობა და დაუღვერობა? ან რა გულმა
მოუთმინა ამ რკინის კაცს არ გადაე-
ჩინა უღანაშაული ჩვენი ოჯახის
საუკეთესო წევრნი? მაგრამ ის არც
ამით დაკმაყოფილდა: ტრადიკულად
დაკარგული ჩვენი შეილები მწვა-
დით ჩიიგებრიელა პირი. ამ სადგურ-
ზე ყოფნა-ცხოვრების უფლება ყვე-
ლაზე უფრო ჩვენ გვაქვს, ვინაიდან
ჩვენ აქ ჩაივსახეთ, დავიბადეთ და
აღვიზარდეთ. ვინ იცის, ჩვენ ამ სა-

დგურის რამდენი მკაცრად და
მისი „პოპოზიკი“ გვეუფლებოდა,
ზემო ნათქვამის გამო, დიდი ხნის
თათბირისა და აზრთა გაცვლა- გამო-
ცვლის შემდეგ დავადგინეთ:

— დაუყოვნებლივ იქნას გადაყე-
ნებული სადგურის ადმინისტრაციის
მთელ შემადგენლობა ჩვენდაპი ასე-
თი გულგრილი და უპატივცემლო
მოპყრობისათვის.

ახალ ადმინისტრაციას დავეალოს
ყოველთვის წინასწარ გვაცნობოს მა-
ტარებლის მოსვლა, რომ დროზე მი-
ვიღოთ თავდაცვისათვის ზომები და
დავეალოს ყველა მეგანქანეებს ნე-
ლის სვლით შემოიყვანონ მატარებ-
ლები სადგურში, წინააღმდეგ შემთხ-
ვევაში საკითხს გავსააზიერებთ ერთ-
ლიგაში.

ჯაგარა და ხუცისწვერა.

შ ა რ ა დ ა

ვის არ უნახავს საგანი
სათბობ დანაწესია;
ხშირად ნედლს ვმხმარობთ,
თუმც ხმელი ათასჯერ უკეთესია
ოთხი ასოსგან შესდგება
ბოლოს წავართვათ ორია,
(დანარჩენ ასოთა რიცხვიც.
ამისი: თანასწორია)...

— ნაცვალ სახელის მხოლობით
რიცხვის პირველი პირია,
ბოლო ანბანის მოკვეთით
ის შარადისთვის გვეჭირა...
ესლა გვსურს სახლის სახელი,
იმერეთს ხმარებულაია,
(ქობის პატრონებს ვინ მისცათ
მის შესაძენი ფულია)!

მესამე ასო მოკვეთით,
ორი დავგვრჩება მთელია...
აქ ჩვენს აღფაბეტს მივმართოთ,
საქმე არ არის ძნელია:
ასო მოვპაროთ მესამე,
შარადის მოსახდენია...

ერთი რომ სიტყვა დავგვირჩა
ესლა აღმოსაჩენია:
... ნახვით, რა ვითხრათ, სმენით კა-
სუყვალას გავგივინა;

„მის“ საფრთხეს ესლაც გვიქნინ
გარე სახელმწიფოინია.
ის არის წყარო სისხლის და
სამსხვერპლოს, მთელი სამყაროს;
მზავრელი ცდილობს, რომ მითი
ჩავრულთა სისხლი დაღვაროს.
ამ სიტყვის ასო მესამე,

იგივე უკანასკნელია:
შარადის ასაშენებლად
არ არის ხელსაყრელია.
მის ალაგს დავსვით ასო „ა“,
ენახოთ: შარადა სრულია.
სიტყვა მივიღეთ ცოტათი
ყვითელფერ გადაკრულია.
დრო არის წელიწადისა,
უხვი და ბარაქიანი,
თან სდევს ღრუბელი და წვიმა,
ამინდი ნაკლებ- მზიანი.

ბ. ოროკელი.

ც ნ ო ბ ა თ ა მ ი ლ ე ბ ა

ქ ა რ თ ვ ე ლ ი
ზ ი ნ უ ლ ი ო ტ ო ჯ ა

ლ ე ვ ა ნ ს, (ქუთაისი. ჭავჭავაძის ქ. №..): მივიღეთ თქვენი პოემა, დაწერილი „მეფის დროინდელ კაპიკან“ ქალაქის ექვს ფურცელზე.

მართალია: თქვენ ჭავჭავაძის ქუჩაზე ცხოვრობთ, (ნომერს, თქვენს გვარს, მამის სახელს არ ვასახელებთ), მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ თქვენაც პოეტი ხართ.

პოემას სათაური არა აქვს და მისი ამორჩევა ჩვენთვის მოგინდვით, ლეევარსი რობროზაძემ თქვენ პოემას ასეთი სათაური მისცა: „აზღა-უბღა“

უნდა გამოგიტყდეთ, რომ თქვენი პოემა ბოლომდე არ წაგვიკითხავს. ანდა რა საჭიროა ბოლომდე წაკითხვა და ტყუილ - უბრალოდ დროს დაკარგვა, როცა პირველი ორი კუმპლენტი ასეთია:

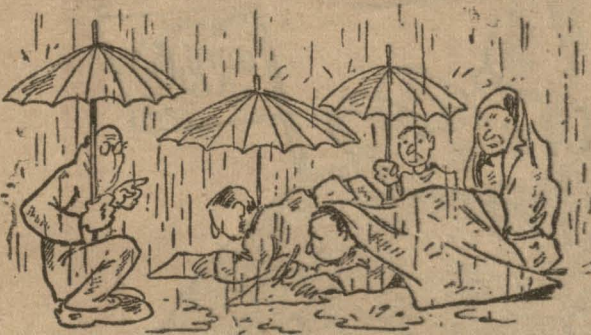
ზაფხულის დღეა, შუადღის ხანი.
ფანჯარასთან ზის ლამაზი ქალი.
გულმკერდით ბროლი, მკლავებ შიშველა,
ოცნებაშია ტურფა ქმნილება.

ამ დროს გაივლის ვიღაც კორნეტი,
მას სახაზინო მიაქვს ფულები.
როს დაინახა ლამაზი ქალი,
მან გამოსცქვიტა სწრაფად ყურები...

ასეთი სტრიქონების შემდეგ განა ღირს თქვენი პოემის ბოლომდე წაკითხვა?

„**ბ. პ. ტაბ**“-ს (ყვიბისი, ბორჯღაძის თემი): სკოლის შეკეთება უფრო იოლი საქმეა, ვიდრე თქვენი ლექსის შესწორება:

სკოლაში წვიმა ჩამოდის
კუნჭულში ვიმაღლებითო...
ვხველდებით, თუ გინდ მოვიდეთ
ქოლგით, პლაშჩით და ლებითო.

ჰა, შოვითავსეთ კარიკატურა, რაკი თქვენ დარწმუნებული ხართ, რომ „სკოლის ხსნა მხოლოდ ამაშია“.

ც უ ბ რ უ მ ე ლ ა ს, (საფევახო): თქვენ ალბად გგონიხთ, რომ როცა ლექსი დაიბეჭდება, შემდეგ ის უფრო ლამაზი და ჰარმონიულია. აბა, კარგად დააკვირდით თქვენს ლექსს:

პი, პი, ჰერი, ჰერი,
აბრუტუნდა ხტვირი ჩემი.
საფევახო ს ამბავს გეტყვი,
მომისმინე გევედრები.

რა ვქნათ, ჩემო კარგო, ძალიან გვინდოდა თქვენი შებრალება, მაგრამ თქვენმა ლექსმა არ შეგებრალა თქვენ და ჩვენი რა ბრალია!

„**მ. ბაბ**“-ს: (ინიციალები თქვენი სახელსა და გვარს ნიშნავს): შე კაი კაცო, ასეთ ლექსზე სახელისა და გვარის მოწერა რატომ არ გრცხვენია. ფსევდონიმი მაინც მიაწერეთ, რომ შეგვეძლოს პასუხის მოცემა. (ვერ მიბაძეთ თქვენს ქვემოლ „კითხვითი ნიშანს“?).

„**კითხვითი ნიშანს**“, (ქუთაისი): ალბად თქვენც სათუოდ მიგაჩნდათ ამ ლექსის დაბეჭდვა „ტარტაროზში“ და ამიტომ აირჩიეთ ასეთი ფსევდონიმი

თვითკრიტიკა ყველას მოხწონს
ქალია თუ კაცი;
კტო პადიმეტ გოლოს პროტივ
-სახველი მას მკაცრი.

თვითკრიტიკა ამ ლექსის ავტორისათვისაც არის საჭირო.

ტარტაროს, (ახალდაბა): თქვენ ამბობთ, რომ: დიდი ხანია, რაც ხდინავს ჩვენს სანიტ-კომისიას. სამკითხველოში მუდამ წვიმს, კარებსა ნახავთ ღიასა.

„შეიყვანეთ თქვენი სანიტკომისია სკოლაში და როცა გაწვიმდება, წვიმა გამოადგიებს მას“-ო,—ასე შემოგიფალათ ლეევარსი.

„**არბუს**“: ჩვენ მაინც ასე მოვიქცეოდით. თქვენ არ მოგეწერათ:

მიზეზს ნუ დასდებთ—ეს არ ვარგოდეს.
ისე რაც გინდათ ისა უყავით.
მე არგუსი ვარ, მაჭვს ასი თვალი,
ვხვდავ და ვარჩევ კარგსა და ავსა.

არ გვეჯერა თქვენი თქმისა, თორემ ამ ლექსს არ გამოაგზავნიდით დასაბეჭდათ. ასი თვალი კი არა, ერთი ფხიწელი თვალიც ნათლად დაინახავს თქვენი ლექსის უეარგისობას.

ჯაუის კოლოფს: ტყვილად გგონიათ, რომ თქვენ კარგ ფაშში გაიყიდებით. ცარიელ კოლოფს არ იყიდის.

კუმპტივით სავსეა
ჩემი თავი ჭკუით
ქე ღირდა, რომ დედა-
მშობა ვაი-უით.

კარგად გამოჰკითხეთ დედათქვენს მშობიარობის დროს რატომ ჰკივოდა ტყვილებისაგან, თუ თქვენ რომ უჩნდებოდით იმიტომ?

„**წუმწუმა**“: სურვილი კარგი გქონებიათ: მინდა გავხდე, ტარტაროზო, შენი კორიო, რომ ჩვენს მტრებსა თავს დავესხა, როგორც ქორიო,

სინჯეთ: ცდა ბედის მენახვერეა. **გულმაბარს:** სწორედ შესაფერისი ფსევდონიმი ამოგირჩევიათ. მართლაც გულმაგარი უნდა იყო კაცი, რომ:

დიდი ხანია ვაგზავნი,
არ დამიბეჭდვ ერთია.
მაგრამ გულს მაინც არ ვიტებს.
მოწყალე არის ღმერთია.
ნუ ამიკრძალავ წერასა,
რა გენადვლება ვაგზავნო!
დედა-ღამე ვსწერო და შენ კი
გოდორში ყველა აგზავნო.

ჩვენ არავითარი უფლება არა გვაქვს წერა ავტორიალთ და არც გამადლით თქვენი წერილების გოდორში გადაგზავნას. ხოლო თქვენზე უკმაყოფილებას გამოსთქვამს ჩვენი დარაჯი, რომელსაც უხდება სარედაქციო გოდორის გასუფთავება.

„**ნორცხვა**“-ს, (ხიზაბური ახალქალაქი):—შე კაი კაცო, ერთი ხუცვისი თავიდან მოსაშორებლად რაღა ტარტაროზს უხმობთ! განა ღირს ამისთვის მანდ ჩამოსვლა?!

აგანათორ ჩვეულო--სისწრაფე უჩვეულო

ლ ა შ ვ ი ლ ი

ჩამოდექით: — ფოსტა მოდის ფოსტა... მოდის... მოდის...
მოდის, მაგრამ ის ადვილზე, დანიშნულზე მოვა როდის?!